

Elinikäinen ohjaus vapaan sivistystyön oppilaitoksissa

OPH. Raportit ja selvitykset 4:2026

Kommenttipuheenvuoro

Yrjö Uurtimo 29.9.2026

Vapaan sivistystyön ohjaus

- Koulutus- ja uravalintoihin
- Toimijuuden, osallisuuden ja hyvinvoinnin vahvistamiseen
- Tärkeitä kohderyhmiä aikuiset, joita koulutusorganisaatiot tai työvoimapalvelut tavoittavat heikosti
 - Maahan muuttaneet
 - Koulutuksellisesti haavoittuvat ryhmät
 - Erityistä tukea tarvitsevat muut aikuiset
- Luonnehdinnasta helppo löytää kansalaisopistot

Hajanainen kenttä, jossa huono näkyvyys

- Kuinka suuri merkitys ohjauksella on toiminnassanne?
- Kuinka hyvin elinikäisen ohjauksen sisältö kuvaa toimintaanne?
 - Kansalaisopistojen vastausten vaihteluväli oli 1-5
- Entäpä ohjaus, joka liittyy toimijuuden ja osallisuuden vahvistamiseen?
 - Hoidetaan muun työn ohessa (epämuodollista, integroitunutta)
 - Luonteenomaista, että se on näkymättömissä
 - Ohjaamisen kannalta työaika koetaan riittämättömäksi

Ohjausosaamista on

- Koko elinikäisen ohjauksen sisällön laajuudelta
 - Osaamisen tunnistaminen
 - Jatkopolut opintoihin
 - Työllistymisen edistäminen
- Pedagogista, toimijuuden vahvistamiseen, verkostoihin liittyvää osaamista

Kuinka osaamista voisi kehittää?

- Tunnistaa ja tehdä ohjaus näkyväksi
 - Vahvistaa koulutuksilla, yhteisillä toimintatavoilla
- Vähentää henkilösidonnaisuutta
 - *”Kehittämistarpeena on päästä irti henkilösidonnaisuudesta ja saada luotua strukturoitu rakenne”*
- Kehittämisen edellytykset
 - Ohjauksen näkeminen ja mallintaminen

Ohjauksen polut kansalaisopistoissa

- Esiselvitys
 - Mukana 11 kansalaisopistoa eri puolilta Suomea
 - Kirjallisia ja suullisia haastatteluja
 - 23 vastausta eri kokoisilta opistoilta, eri asemissa työskenteleviltä
 - Minkälaisia ohjauskäytännöt ovat?
 - Heikossa työmarkkina-asemassa olevat
 - Maahan muuttaneet
 - Yli-55-vuotiaat
 - Miten ohjaustyötä voisi kehittää?

Euroopan unionin
osarahoittama

Ohjauksen näkymättömyys

- Mallin laatiminen
 - Aktiivisuus
 - Yhteistyö
 - Henkilökohtaisuus
- Olennaisen tavoittamisen/
mallintamisen haastavuus

Vaikka on haastavaa, kannattaa edetä

- Iso tarve onnistuneelle ohjaukselle
 - Maahan muuttaneet, yli 55-vuotiaat, heikossa työmarkkina-asemassa olevat
- Potentiaali on melkoinen
 - Onnistumisia on laajalti
 - Opistot tavoittavat vaikeasti tavoitettavia ryhmiä
 - Ohjausmalleja ja niiden aihioita on jo
- Laaja-alaisempi kehittäminen onnistuu jo nyt
 - Toisen opiston keskeinen haaste, on toisen tärkeä onnistuminen

Ohjauksen mallintaminen

- Vaikutuksena
 - Saada ohjaus näkyviin
 - Ideoida, auttaa ja ohjata kehittämistä
 - Raamittaa toimintaa
 - Selkeyttää tavoitteiden asettelua
- Laajemman kehittämisen hyödyt
 - Alueellisesti, valtakunnallisesti

Kiitos!

Yrjö Uurtimo, yrjo.uurtimo@opetus.seinajoki.fi

Puh. 040-667 5017

seinajoki.fi/kansalaisopisto

